

چکیده

زمینه و هدف: برای انجام یک درمان موفق اندودنتیک، نیاز به شناسایی تمامی کانال های ریشه، پاکسازی و پرکردن کامل و صحیح آنها می باشد. برای رسیدن به این هدف، کلینیسین باید آگاهی کاملی از تعداد کانال های ریشه و مورفولوژی و واریاسیون های احتمالی آنها داشته باشد. چرا که کانال های پرنشده کانونی برای عفونت بوده و می توانند منجر به بیماری پس از درمان شوند. موفقیت در درمان ریشه متکی به تمیز کردن، شکل دادن و پر کردن کامل سیستم کانال ریشه است تا از آلودگی مجدد جلوگیری کند. یکی از نارسایی های درمان ریشه احتمال وجود کانال های دیگر در دندان است. چندین مطالعه با استفاده از *CBCT* (cone beam computed tomography) برای بررسی شیوع و مورفولوژی کانال مزوپالاتال در دندان های مولر فک بالا در قومیت های مختلف انجام شده است. با توجه به محدودیت های تکنیک های *conventional* در پیدا کردن کانال مزوپالاتال، روش های تصویر برداری پیشرفته ای چون *CBCT* در مطالعات مورد استفاده قرار گرفته اند. هدف از مطالعه حاضر بررسی شیوع کانال مزوپالاتال در مولرهای اول ماگزایلا با استفاده از *CBCT* در شهر ایلام می باشد.

مواد و روش: این یک مطالعه مقطعی است که به صورت توصیفی تحلیلی انجام و اطلاعات در این مطالعه به صورت گذشته نگر جمع آوری شد. جامعه مورد مطالعه تمام افراد ۱۲ تا ۸۰ ساله شهر ایلام بود که در سال ۱۳۹۸ به کلینیک های سطح شهر ایلام مراجعه کرده اند و در پرونده آنها سابقه *CBCT* موجود است. نمونه مورد بررسی شامل ۱۶۴ نفر بود که به صورت تصادفی از بین کلینیک های منتخب انتخاب شدند. در این مطالعه توصیفی تحلیلی، تعداد ۱۶۴ کلیشه رادیوگرافی *CBCT* از بیمارانی که در سال ۱۳۹۸ جهت انجام کارهای درمانی به کلینیک دندانپزشکی شهر ایلام مراجعه کرده اند، مورد بررسی قرار گرفت.

یافته ها: در این مطالعه که بر روی ۱۶۴ نفر بیمار انجام شد، میانگین و انحراف معیار سنی آنها 38.57 ± 9.08 در محدوده سنی ۱۳-۶۱ سال بود. ۱۵.۹٪ بیماران در رده سنی کمتر از ۳۰ سال و ۸۴.۱٪ در رده سنی بیشتر از ۳۰ سال قرار داشتند. از لحاظ جنسیت ۴۳.۳٪ مرد و ۵۶.۷٪ زن بودند. در مطالعه حاضر شیوع کانال مزوپالاتال ۶۴.۶٪ گزارش شد. بر طبق مطالعه حاضر شایع ترین تایپ کانال مزوپالاتال در جمعیت مورد مطالعه تایپ II (۴۸.۸٪) بود. طبق نتایج بدست آمده شایع ترین تایپ کانال (II) در زنان شایع تر از مردان بود (۵۲.۵٪ در مقابل ۴۷.۵٪). در مطالعه حاضر بین میزان شیوع کانال مزوپالاتال و تایپ کانالها با جنسیت ($P < 0.05$) ارتباط معنی داری گزارش نشد.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج مطالعه حاضر و میزان شیوع کانال مزوپالاتال می توان گفت که تهیه کلیشه *CBCT* برای درمان ریشه در دندان مولر اول ماگزایلا جهت بررسی وجود و تعیین تایپ کانال ها در ریشه ی مزیوپاکال می تواند کمک کننده باشد.

کلید واژه ها: شیوع، کانال مزوپالاتال، مولر اول ماگزایلا، *CBCT*، ایلام